

3.1 Práva pacientů

Zpracoval:	Schválil:	Platnost standardu od:
MUDr. Tomáš Canibal Ing. Mgr. Přemysl Janko	Rada kvality	29. 5. 2017

Identifikace výtisku:	Výtisk jediný – originál (výtisk z elektronické podoby má pouze informativní charakter)		
Poslední revize: č. 3 7/2019	Důvod revize: tiskopisy pro soud „Oznámení hospitalizace bez souhlasu pacienta a Hlášení o použití omez.prostředků“ jsou v NIS Akord	Přezkoumal: Bc. Taťána Bělicová	Účinnost: 1. 8. 2019
Poslední revize: č. 4 12/2019	Důvod revize: revize textu – beze změn	Přezkoumal: Ing. Mgr. Přemysl Janko	27. 1. 2020
Poslední revize: č. 5 3/2022	Důvod revize: doplněn zákon č. 89/2012 Sb., vložena 1. věta u práva poskytovatele	Přezkoumal: Ing. Mgr. Přemysl Janko	30. 3. 2022
Poslední revize: č. 6 9/2022	Důvod revize: doplněno str. 7 – telefonické informace pouze na základě stanoveného hesla	Přezkoumal: Mgr. Pavlína Vajglová	8. 9. 2022
Poslední revize:	Důvod revize:	Přezkoumal:	
Poslední revize:	Důvod revize:	Přezkoumal:	
Poslední revize:	Důvod revize:	Přezkoumal:	
Poslední revize:	Důvod revize:	Přezkoumal:	
Poslední revize:	Důvod revize:	Přezkoumal:	
Poslední revize:	Důvod revize:	Přezkoumal:	

Účel a naplnění standardu

Při poskytování zdravotních služeb je nezbytné ctít, dodržovat a chránit práva pacientů. Dodržování práv pacientů je jednou ze stěžejních oblastí procesu kontinuálního zvyšování kvality zdravotních služeb. Všichni zaměstnanci a pracovníci nemocnice jsou povinni tato práva respektovat.

Práva a povinnosti pacientů v České republice vyplývají z:

- Ústavy ČR, jejíž součástí je Listina základních práv a svobod,
- Úmluvy o lidských právech a biomedicině,
- přijatých mezinárodních závazků,
- platných právních předpisů České republiky, zejména zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku a z navazujících podzákoných právních předpisů,
- Kodexu práv pacientů,
- Charty práv dětí.

Nemocnice je povinna zajistit, aby **byl pacient** při zahájení poskytování zdravotních služeb **seznámen se svými právy a povinnostmi** a vnitřním řádem nemocnice.

Práva a povinnosti pacientů jsou vyvěšena na nástěnkách a pokojích oddělení a na internetových stránkách nemocnice s dálkovým přístupem.

Pro případ, že pacient **neovládá český jazyk**, jsou materiály, popisující práva a povinnosti pacientů, dostupné rovněž v cizích jazycích (polském, anglickém, německém, ruském, ukrajinském a arabském).

Pro pacienty s handicapem jsou práva a povinnosti přeloženy, tlumočeny:

- pro nevidomé pacienty do Braillova písma (překlad je k dispozici na recepci), příp. mohou být přečteny zdravotnickým pracovníkem,
- pro neslyšící pacienty do znakového jazyka - nahrávka na CD (k dispozici na recepci). V případě potřeby je možné se kontaktovat „Centrem pro neslyšící a nedoslýchavé“ a v časovém předstihu objednat tlumočníka do znakového jazyka k vyšetření či hospitalizaci pacienta, a to na telefonním čísle 730 542 933.

Cizojazyčné poučení je obsaženo v přílohách.

Pacient je seznámen se svými právy a povinnostmi při přijetí na lůžkové oddělení:

- seznámení provádí pracovník v přijímací kanceláři,
- na lůžkové stanici seznámení provádí skupinová sestra.

Shora uvedení pracovníci budou pacienta seznamovat podle osnovy, která tvoří *přílohu tohoto standardu*. Pacient seznámení se svými právy stvrdí podpisem. Nelze-li pacienta seznámit s právy při příjmu, zajistí skupinová sestra podání informace o jeho právech ihned, jakmile to pacientův stav dovolí. Informaci o seznámení pacienta s jeho právy následně zaznamená do dokumentace. Pacienta, který je přijímán k ambulantní péči seznamuje s jeho právy sestra dané ambulance podle osnovy, která tvoří přílohu tohoto standardu.

Stručné shrnutí podstatných práv

Veškeré zdravotní služby lze pacientovi poskytnout pouze s jeho **svobodným a informovaným souhlasem**, a to na náležité a odborné úrovni.

Pacient má rovněž **právo** navrhovanou zdravotní **péči odmítnout**.

Při poskytování zdravotních služeb se musí sestavit, koordinovat a realizovat individuální **léčebný postup** a zajistit komplexnost, návaznost a koordinovanost poskytovaných zdravotních služeb.

Pacient má **právo na úctu, důstojné zacházení, na ohleduplnost a respektování soukromí**.

Pacient má právo na nepřetržitou **přítomnost zákonného zástupce**, popřípadě osoby určené zákonným zástupcem, na přítomnost osoby blízké nebo osoby, kterou si sám pacient určí. Toto právo platí za předpokladu, že přítomnost osob nebude v rozporu s vnitřním řádem nemocnice, nenaruší poskytnutí zdravotních služeb a nepoškodí práva ostatních pacientů, a neplatí pro osoby ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence.

Pacienti neovládající český jazyk, pacienti se smyslovým postižením nebo s těžkými komunikačními problémy zapříčiněnými zdravotními důvody, mají při komunikaci související s poskytováním zdravotních služeb právo **dorozumívat se způsobem pro ně srozumitelným** a dorozumívacími prostředky, které si sami zvolí, včetně způsobů založených na tlumočení druhou osobou.

Nemocnice má možnost zprostředkovat i hrazené tlumočení do světových jazyků.

V případě osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence, ustanoví tlumočnicka Vězeňská služba České republiky.

Při poskytování zdravotních služeb má pacient **právo znát jména a příjmení zdravotnických a jiných odborných pracovníků** přímo zúčastněných na poskytování zdravotních služeb a osob připravujících se u poskytovatele na výkon zdravotnického povolání, které jsou při poskytování zdravotních služeb přítomny, popřípadě provádějí činnosti, které jsou součástí výuky.

Přítomnost osob, které nejsou na poskytování zdravotních služeb přímo zúčastněny, a osob připravujících se na výkon povolání zdravotnického pracovníka **může pacient odmítnout**.

Pacient si může vyžádat konzultační služby od jiného poskytovatele, popřípadě zdravotnického pracovníka, než který mu poskytuje zdravotní služby (**právo na druhý názor**); to neplatí, jde-li o poskytování neodkladné péče nebo o osoby ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence. Zdravotničtí pracovníci musí zajistit, aby jinému poskytovateli nebo jinému zdravotnickému pracovníkovi, od nichž si pacient vyžádal konzultační služby, byly zpřístupněny informace vedené o zdravotním stavu pacienta ve zdravotnické dokumentaci, které jsou pro poskytnutí konzultačních služeb nezbytně nutné.

Pacient má právo s ohledem na svůj zdravotní stav **přijímat v nemocnici návštěvy, duchovní péči a duchovní podporu** od duchovních církví a náboženských společností registrovaných v České republice nebo od osob pověřených výkonem duchovenské činnosti a to v souladu s vnitřním řádem nemocnice a způsobem, který neporušuje práva ostatních pacientů. Návštěvu duchovního nelze pacientovi odeprít v případech ohrožení jeho života nebo

vážného poškození zdraví. Nemocnice zprostředkuje pacientovi kontakt na místní představitele církvi.

Pacient se smyslovým nebo tělesným postižením, který využívá psa se speciálním výcvikem (**asistenční nebo vodící pes**), má právo s ohledem na svůj aktuální zdravotní stav na doprovod a přítomnost psa u sebe v nemocnici. Přítomnost psa nesmí být v rozporu s vnitřním řádem nemocnice a zároveň nesmí porušit práva ostatních pacientů.

Nemocnice musí umožnit **pobyt zákonného zástupce** nebo osoby jím pověřené společně s hospitalizovaným nezletilým pacientem nebo pacientem zbaveným způsobilosti k právním úkonům, pokud to umožňuje vybavení zdravotnického zařízení nebo nebude narušeno poskytování zdravotních služeb.

Nemocnice je povinna zajistit **zachování mlčenlivosti** o všech skutečnostech, o kterých se dozvěděla v souvislosti s poskytováním zdravotních služeb. Za porušení povinné mlčenlivosti se nepovažuje předávání informací nezbytných pro zajištění návaznosti poskytovaných zdravotních služeb nebo sdělování údajů nebo jiných skutečností pro potřeby trestního řízení, nebo sdělování pro ochranu vlastních práv v trestním řízení, občanskoprávním řízení, rozhodčím řízení a ve správním řízení nebo sdělování skutečností soudu. Povinná mlčenlivost platí pro všechny pracovníky nemocnice, stážisty či osoby získávající způsobilost k výkonu povolání zdravotnického pracovníka nebo jiného odborného pracovníka.

Stručné shrnutí podstatných povinností pacienta:

- vyslovit všeobecný souhlas s přijetím do péče, stvrdit podpisem vyžadovaný písemný souhlas,
- pravdivě informovat ošetřujícího zdravotnického pracovníka o:
 - o dosavadním vývoji zdravotního stavu, vč. informací o zdravotních službách poskytovaných jinými poskytovateli,
 - o infekčních nemocech,
 - o užívání léčivých přípravků a návykových látek
 - o dalších důležitých skutečnostech
- dodržovat navržený individuální léčebný postup, pokud s ním vyslovil souhlas,
- stvrdit podpisem, že byl seznámen se svými právy a povinnostmi,
- dodržovat vnitřní řád nemocnice,
- nepožívat během hospitalizace alkohol nebo jiné návykové látky,
- podrobit se vyšetření za účelem prokázání, zda je nebo není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek,
- prokázat svou totožnost,
- dbát na to, aby přítomnost osob blízkých a osob poskytujících duchovní služby nebyla v rozporu s vnitřním řádem,
- dbát na to, aby přítomnost vodícího psa nebyla v rozporu s vnitřním řádem nemocnice,
- uhradit nemocnici náklady za zdravotní péči a související služby, které nejsou hrazeny ze zdravotního pojištění,
- respektovat důstojnost zdravotnických a jiných pracovníků, podílejících se na zdravotní péči o pacienta.

Informovaný souhlas

Všichni pacienti, kteří jsou přijatí k hospitalizaci a rovněž všichni pacienti, kteří jsou prvně přijatí do dlouhodobějšího ambulantního léčení (dispenzarizovaní), musí vyslovit všeobecný souhlas s přijetím do péče.

Seznam informovaných souhlasů, kdy je vyžadována písemná forma souhlasu, je k dispozici na intranetu. Písemný informovaný souhlas musí podepsat pouze lékař v příslušném oboru. Pacient má právo znát jméno lékaře, který bude výkon provádět.

Pacient musí vysvětlení o plánovaném výkonu porozumět, musí mít možnost položit lékaři doplňující otázky, na které musí lékař odpovědět, a mít dostatek času na definitivní rozhodnutí.

Tento souhlas stvrdí svým podpisem. Pokud pacienti svůj souhlas nejsou schopni vzhledem ke svému zdravotnímu stavu podepsat, ale jsou ho schopni ho vyjádřit, musí být zaznamenáno, jakým způsobem pacient tento souhlas vyjádřil, spolu s podpisem skupinové sestry a ošetřujícího lékaře (svědka).

Všeobecný souhlas s přijetím do ambulantní péče odebírá zdravotní sestra a souhlas obsahuje:

- souhlas s přijetím do péče,
- poučení o právech pacienta,
- souhlas s nahlížením do zdravotnické dokumentace a podáváním informací o zdravotním stavu.

Poučení o povinnostech pacienta je zveřejněno na nástěnkách čekáren ambulancí.

Všeobecný souhlas s hospitalizací odebírá zdravotní sestra a souhlas obsahuje:

- souhlas s hospitalizací a tím současně s běžnými diagnostickými a terapeutickými postupy, za které se považují např. odběry krve, moče, stolice k laboratorním analýzám, provádění kultivačních vyšetření, EKG, skiaskopické a skiagrafické vyšetření, ultrasonografické vyšetření,
- převzetí informace o možnosti uložení cenností do trezoru,
- souhlas s ošetřováním studenty odborných zdravotnických škol, lékařských fakult, akreditovaných kurzů pod dohledem učitelů odborné praxe,
- souhlas s nahlížením do zdravotnické dokumentace:
 - a) v rámci odborné praxe – studenti zdravotnických škol, lékařských a farmaceutických fakult, vedoucí odborné praxe,
 - b) pověření auditoři KHN a.s. a smluvní externí auditoři,
 - c) zdravotničtí pracovníci v souvislosti s vědeckou a publikační činností, s podmínkou, že důvěrná data týkající se pacienta nebudou v práci prezentována,
- poučení o odevzdání veškerých léků, které má pacient u sebe,
- seznámení s právy a povinnostmi pacientů a s vnitřním řádem.

Pokud pacienti přijatí k hospitalizaci nejsou vzhledem ke svému zdravotnímu stavu svůj souhlas schopni ani vyjádřit, musí ošetřující lékař do 24 hodin okresnímu soudu nahlásit hospitalizaci bez souhlasu pacienta, v sobotu a neděli je zasláno hlášení faxem umístěném na vrátnici (č. faxu na soud je uvedeno na příslušných tiskopisech v NIS Akord).

Bez souhlasu může být pacient hospitalizován v souladu s platnou legislativou:

- a) mu bylo pravomocným rozhodnutím soudu uloženo ochranné léčení formou lůžkové péče,

- b) je nařízena izolace, karanténa nebo léčení podle zákona o ochraně veřejného zdraví,
- c) je podle trestního řádu nebo občanského soudního řádu nařízeno vyšetření zdravotního stavu,
- d) nemocný s duševní chorobou nebo intoxikovaný,
- e) pacient, který ohrožuje sebe nebo své okolí,
- f) pacient, který nemůže vzhledem ke svému zdravotnímu stavu dát souhlas a jedná se o neodkladný výkon k záchraně života či zdraví,
- g) je-li uloženo povinné léčení.

Hospitalizaci bez souhlasu ZZ nehlásí, pokud pacient dodatečně do 24 hodin od přijetí projevil svůj souhlas s hospitalizací.

Při poskytování diagnostických a léčebných výkonů nezletilému pacientovi je třeba zjistit jeho názor, jestliže je výkon přiměřený rozumové a volné vyspělosti jeho věku, lze na základě souhlasu nezletilého zamýšlený výkon provést. Tato skutečnost nebrání, aby ošetřující zdravotnický pracovník podal zákonnému zástupci informaci o poskytnutých zdravotních službách.

Pacient má právo vyjádřit svůj nesouhlas s navrhovaným výkonem. O odmítnutí je proveden písemný záznam „**Nesouhlas s léčebným výkonem**“ (**negativní revers**). Tento záznam podepisuje pacient (zákonný zástupce), lékař a další svědek. Negativní revers musí obsahovat informaci o datu a času odmítnutí navrhované péče. Tiskopis je k dispozici ke stažení na intranetu.

Plánované výkony, u nichž není vyžadován písemný informovaný souhlas, je vhodné provádět se záznamem do zdravotnické dokumentace, že byl pacient s výkonem seznámen a souhlasí.

U dětí a pacientů nesvéprávných musí vyjádřit svůj souhlas s výkonem zákonný zástupce, který musí být v dokumentaci jednoznačně identifikován. Nemocnice neumožňuje, aby informovaný souhlas za pacienta vyslovila, popřípadě podepsala jiná osoba.

Všechny plánované diagnostické a terapeutické postupy pracovníci nemocnice srozumitelně vysvětlí pacientovi, a pokud je to na místě, i jeho blízkým. Cílem těchto informací je vtáhnout pacienta do spolurozhodování o poskytování zdravotních služeb.

Poskytnutá informace vždy obsahuje následující body:

- a) aktuální zdravotní stav pacienta,
- b) typ navrhované léčby,
- c) možné výhody a rizika pro pacienta,
- d) jméno osoby poskytující léčbu,
- e) možné alternativy,
- f) pravděpodobnost úspěchu navrhovaného postupu,
- g) problémy a komplikace, které je možno očekávat v průběhu procesu rekonvalescence pacienta,
- h) informace o možnosti vzdát se podání informace o zdravotním stavu, eventuálně určit osoby, kterým lze informace podat, nebo vyslovit zákaz o podávání informací o zdravotním stavu třetím osobám,
- i) důsledky případného odmítnutí navrhovaného postupu.

V případě, že před plánovaným diagnostickým či terapeutickým výkonem není vyžadován písemný souhlas, pacient musí být před výkonem poučen v tomto rozsahu.

Nemocnice má písemné informované souhlasy vypracované v anglickém a polském jazyce, které jsou nejvíce žádané zahraniční klientelou. V případě, že se výkon bude provádět u cizince, který hovoří jiným cizím jazykem, bude kontaktována smluvní překladatelská agentura, která bude informace tlumočit.

Právo pacienta podílet se na rozhodování o poskytování zdravotní péče

Toto právo svědčí pacientovi a jeho osobě blízké, kterou pacient určí (dále jen pacient). Ošetřující zdravotní pracovník informuje pacienta srozumitelným způsobem o jeho zdravotním stavu a o navrženém diagnostickém a léčebném postupu, umožní pacientovi klást otázky a srozumitelným způsobem poskytne odpověď.

Uplatní-li pacient své právo na druhý názor a dá najevo, že hodlá využít konzultační službu jiného zdravotnického pracovníka, nabídne personál primárně konzultaci jiného způsobilého zdravotnického pracovníka naší nemocnice. Pokud pacient s tímto postupem nesouhlasí a hodlá své právo uplatnit u jiného poskytovatele, umožní personál nemocnice pacientovi získat kopie příslušné zdravotnické dokumentace v souladu se směrnici Zdravotnická dokumentace. Bude-li zdravotnický pracovník pacientem tázán, poskytne pacientovi informace o jemu známých jiných poskytovatelích zdravotních služeb příslušné odbornosti. Konzultační služby nelze uplatnit, jde-li o poskytování neodkladné péče nebo o osoby ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence.

Informace o zdravotním stavu pacienta lze poskytnout osobám, které pacient určil a souhlasil s tím, aby byly informovány. S ohledem na ochranu citlivých údajů pacientů, obdrží každý pacient při nástupu k hospitalizaci heslo, které se vepíše do zdravotnické dokumentace (dvojlíst chorobopisu - souhlas pacienta s podáváním informací o jeho zdravotním stavu). Pacient toto heslo předá dle svého uvážení osobám, kterým mohou být telefonicky poskytovány informace o jeho zdravotním stavu.

Informace týkající se zdravotního stavu pacientů jsou však primárně podávány lékařem osobně. V případě telefonické komunikace se volající bude muset identifikovat tímto heslem, po ověření budou lékařem podány rámcové informace.

Právo pacienta na odmítnutí navržené léčby či přerušení zahájené léčby, právo na neprovedení resuscitační péče, pokračování nebo přerušení léčby zaměřené na udržení života

Zdravotní služby lze poskytnout pouze se souhlasem pacienta.

Nesouhlas pacienta je vyjádřením jeho vůle, kterou musí zdravotnický pracovník respektovat. Právo pacienta nebýt léčen je silnější než povinnost zdravotníka léčit.

Pacientovi, který odmítá vyslovit souhlas s poskytnutím zdravotních služeb (nejde-li o případ, kdy lze zdravotní služby poskytnout bez souhlasu), je opakovaně podána informace o jeho zdravotním stavu v rozsahu a způsobem, ze kterého je zřejmé, že neposkytnutí zdravotních služeb může vážně poškodit jeho zdraví nebo ohrozit život. Pacientovi jsou vysvětleny i možné alternativy navržené péče. Jestliže pacient i nadále odmítá vyslovit souhlas, učiní o tom písemné prohlášení (revers). Vzor prohlášení, „Záznam

o odmítnutí poskytnutí zdravotní péče“ a vzor projeveného „Nesouhlasu s léčebným úkonem“ je součástí vstupního poučení při přijetí pacienta.

Pacient může svůj souhlas s poskytnutím zdravotních služeb odvolat. Odvolání souhlasu není účinné, pokud již bylo započato provádění zdravotního výkonu, jehož přerušeni může způsobit vážné poškození zdraví nebo ohrožení života pacienta.

Písemný souhlas, písemné odvolání souhlasu, popřípadě záznam o odvolání tohoto souhlasu, pokud pacient souhlas odvolal bez písemného vyjádření, písemné prohlášení o nesouhlasu s poskytnutím zdravotních služeb, popřípadě záznam o tomto nesouhlasu, pokud pacient odmítá učinit písemné prohlášení, je součástí zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi.

Odmítá-li pacient záznam nebo nesouhlas podepsat, zdravotnický pracovník tuto skutečnost do záznamu doplní; záznam podepíše zdravotnický pracovník a svědek.

Jestliže zdravotní stav pacienta nedovoluje vyjádření souhlasu, odvolání souhlasu nebo vyslovení nesouhlasu s poskytnutím zdravotních služeb požadovaným způsobem, zdravotnický pracovník zaznamená nepochybný projev vůle pacienta do zdravotnické dokumentace o něm vedené, uvede způsob, jakým pacient svou vůli projevil, a zdravotní důvody bránící pacientovi ve vyjádření požadovaným způsobem; záznam podepíše zdravotnický pracovník a svědek.

Jestliže pacient nemůže s ohledem na svůj zdravotní stav vyslovit souhlas s poskytováním zdravotních služeb, a nejde-li o zdravotní služby, které lze poskytnout bez souhlasu, vyžaduje se souhlas osoby určené pacientem. Není-li takové osoby nebo není-li dosažitelná, vyžaduje se souhlas manžela nebo registrovaného partnera, není-li takové osoby nebo není-li dosažitelná, vyžaduje se souhlas rodiče, není-li takové osoby nebo není-li dosažitelná, vyžaduje se souhlas jiné svéprávné osoby blízké, pokud je známa.

Při poskytování zdravotních služeb nezletilému pacientovi je třeba zjistit jeho názor na poskytnutí zamýšlených zdravotních služeb, jestliže je to přiměřené rozumové a volní vyspělosti jeho věku. Tento názor musí být zohledněn jako faktor, jehož závažnost narůstá úměrně s věkem a stupněm rozumové a volní vyspělosti nezletilého pacienta.

Nezletilému pacientovi lze zamýšlené zdravotní služby poskytnout na základě jeho souhlasu, jestliže je provedení takového úkonu přiměřené jeho rozumové a volní vyspělosti odpovídající jeho věku. Tím není dotčena možnost poskytování zdravotních služeb bez souhlasu.

Poskytnutí zdravotních služeb na základě souhlasu nezletilého pacienta nebrání tomu, aby ošetřující zdravotnický pracovník podal zákonnému zástupci informaci o poskytnutých zdravotních službách nebo zdravotním stavu nezletilého pacienta.

Jde-li o zdravotní služby, které spočívají v poskytnutí neodkladné a akutní péče a souhlas zákonného zástupce nelze získat bez zbytečného odkladu, rozhodne o jejich poskytnutí ošetřující zdravotnický pracovník. To neplatí, lze-li zdravotní služby poskytnout na základě souhlasu nezletilého pacienta.

Jde-li o pacienta s omezenou svéprávností, postupuje se obdobně jako u nezletilého s tím, že věk pacienta se nezohledňuje.

Jde-li o pacienta nezletilého nebo zbaveného způsobilosti k právním úkonům a zdravotnický pracovník má podezření, že je tento pacient zneužíván nebo týrán, popřípadě, že je ohrožován jeho zdravý vývoj, vyloučí přítomnost osob blízkých, pokud jde o vyšetření za účelem vyloučení známek podezřelých skutečností.

Dříve vyslovené přání

Pacient může pro případ, kdy by se dostal do takového zdravotního stavu, ve kterém nebude schopen vyslovit souhlas nebo nesouhlas s poskytnutím zdravotních služeb a způsobem jejich poskytnutí, tento souhlas nebo nesouhlas předem vyslovit (dále jen "dříve vyslovené přání").

Nemocnice bude brát zřetel na dříve vyslovené přání pacienta, má-li ho k dispozici, a to za podmínky, že v době poskytování zdravotních služeb nastala předvídatelná situace, k níž se dříve vyslovené přání vztahuje, a pacient je v takovém zdravotním stavu, kdy není schopen vyslovit nový souhlas nebo nesouhlas.

Může být respektováno jen takové dříve vyslovené přání, které bylo učiněno na základě písemného poučení pacienta o důsledcích jeho rozhodnutí, a to lékařem v oboru všeobecné praktické lékařství, u něhož je pacient registrován, nebo jiným ošetřujícím lékařem v oboru zdravotní péče, s níž dříve vyslovené přání souvisí.

Dříve vyslovené přání musí mít písemnou formu a musí být opatřeno úředně ověřeným podpisem pacienta. Součástí dříve vysloveného přání je písemné poučení.

Pacient může učinit dříve vyslovené přání též při přijetí do péče nebo kdykoliv v průběhu hospitalizace. Takto vyslovené přání se zaznamená do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi; záznam podepíše pacient, lékař a svědek; v tomto případě se nevyžaduje úředně ověřený podpis pacienta.

Dříve vyslovené přání:

- a) není třeba respektovat, pokud od doby jeho vyslovení došlo v poskytování zdravotních služeb, k nimž se toto přání vztahuje, k takovému vývoji, že lze důvodně předpokládat, že by pacient vyslovil souhlas s jejich poskytnutím; rozhodnutí o nerespektování dříve vysloveného přání pacienta a důvody, které k němu vedly, se zaznamenají do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi,
- b) nelze respektovat, pokud nabádá k takovým postupům, jejichž výsledkem je aktivní způsobení smrti,
- c) nelze respektovat, pokud by jeho splnění mohlo ohrozit jiné osoby,
- d) nelze respektovat, pokud byly v době, kdy nemocnice neměla k dispozici dříve vyslovené přání, započaty takové zdravotní výkony, jejichž přerušení by vedlo k aktivnímu způsobení smrti.

Dříve vyslovené přání nelze uplatnit, jde-li o nezletilé pacienty nebo pacienty s omezenou svéprávností.

Péče o soukromí a pacienta

Personál při přijetí pacienta identifikuje jeho očekávání a potřebu soukromí. Personál zajistí, aby jak v průběhu ambulantního ošetření, tak během hospitalizace pacienta byl brán maximální zřetel na dodržování jeho soukromí a byl respektován jeho stud. Je třeba mít stále na zřeteli, že veřejná nahota je ponižující, že pacient má být podle možnosti upravený, a to i v průběhu jeho transportu.

Personál jedná s pacientem přiměřeně jeho rozumovým schopnostem, přihlíží k jeho k jeho postojům a společenským zvyklostem.

V případě vizit se zdravotničtí pracovníci chovají diskrétně. Dbají, aby informace o zdravotním stavu pacienta nebyly nadbytečně prezentovány před spolupacienty.

Zdravotní stav pacienta se snaží konzultovat mimo pokoj. V případě vyšetření pacientů na pokoji, při lékařském či ošetrovatelském výkonu je dodržována intimita pacientů (zavřené dveře, použití závěsů, zástěn).

Výkony mají být prováděny v prostorách a na místech k tomu určených. Pokud je nutné pracovat na pokoji pacienta, dodržujeme vždy vizuální soukromí (podle možnosti použijeme u pacienta rouškování a vždy pevné nebo mobilní zástěny).

U provádění odborných výkonů je třeba omezit přítomnost „třetích“ osob. Přítomnost osob, které nejsou na výkonu nebo léčbě přímo zúčastněny, musí odsouhlasit pacient.

Veškeré informace o pacientovi jsou důvěrné a musí být chráněny. Zachovávání povinné mlčenlivosti o skutečnostech, které se pracovník dozvěděl v souvislosti s poskytováním zdravotní péče, vyplývá pro všechny pracovníky ze zákona č. 372/2011 Sb.

Dostupnost zdravotnické dokumentace a nahlížení do dokumentace je upraveno směrnici Zdravotnická dokumentace.

Omezení volného pohybu pacienta (imobilizace)

K omezení volného pohybu pacienta při poskytování zdravotních služeb lze použít:

- a) úchop pacienta zdravotnickými pracovníky nebo jinými osobami k tomu určenými poskytovatelem,
- b) omezení pacienta v pohybu ochrannými pásy nebo kurty,
- c) umístění pacienta v síťovém lůžku,
- d) umístění pacienta v místnosti určené k bezpečnému pohybu,
- e) ochranný kabátek nebo vestu zamezující pohybu horních končetin pacienta,
- f) psychofarmaka, popřípadě jiné léčivé přípravky podávané parenterálně, které jsou vhodné k omezení volného pohybu pacienta při poskytování zdravotních služeb, pokud se nejedná o léčbu na žádost pacienta nebo soustavou léčbu psychiatrické poruchy, nebo
- g) kombinaci prostředků uvedených v písmenech a) - f), (dále jen "omezovací prostředky").

Omezovací prostředky lze použít pouze tehdy, je-li účelem jejich použití odvrácení bezprostředního ohrožení života, zdraví nebo bezpečnosti pacienta nebo jiných osob, a pouze po dobu, po kterou trvají důvody jejich použití. Je nutné pacienta srozumitelně informovat o důvodech použití omezovacího prostředku.

Indikaci k imobilizaci pacienta provádí vždy lékař. Indikace musí být vždy zaznamenána ve zdravotnické dokumentaci, a to včetně časového údaje indikace a zhodnocení zdravotního stavu pacienta. Zároveň uvede způsob imobilizace a rozsah a frekvenci kontrol zdravotního stavu imobilizovaného pacienta, pokud bude nad rámec standardizovaného monitorování. Při ordinaci imobilizace formou psychofarmak nebo jiných parenterálně podaných léků, které omezí volný pohyb pacienta, je rovněž povinností lékaře indikaci a zdravotní stav pacienta zaznamenat do jeho dokumentace a určit rozsah, charakter a frekvenci sledování pacienta (v nejmenším rozsahu sledujeme TK, P pacienta).

Omezovat pacienta ve volném pohybu lze pouze na dobu nezbytně nutnou, s ohledem na aktuální zdravotní stav. Po celou dobu imobilizace pacienta provádí ošetrovatelský personál kontrolu jeho stavu v intervalech, které naordinoval lékař, nejméně však co 2 hodiny (viz oš. standard č. 33 a záznam o imobilizaci pacienta).

Rovněž o ukončení imobilizace rozhodne lékař, který znovu zhodnotí stav pacienta po stránce psychické i fyzické a vše řádně zdokumentuje. V případě farmakologické imobilizace zhodnotí a do zdravotnické dokumentace zaznamená účinnost imobilizace a zdravotní stav pacienta. V průběhu kurtace pacienta je lékařská kontrola pacienta prováděna nejméně 1x za 8 hodin. O provedené kontrole je učiněn zápis do zdravotnické dokumentace.

Ošetrovatelský personál před a po zrušení kurtace pečlivě zhodnotí stav kůže a psychický stav pacienta. I minimální poškození kůže následkem imobilizace musí sestra písemně dokumentovat.

O důvodech použití omezovacího prostředku je informován pacient s ohledem na jeho zdravotní stav nebo zákonný zástupce pacienta nebo opatrovník. Sdělení se zaznamená do zdravotnické dokumentace a záznam podepíše lékař a zákonný zástupce nebo opatrovník.

V případě potřeby imobilizace pacienta nutno maximálně respektovat jeho důstojnost.

Hlášení o omezení pacienta podává ošetřující lékař okresnímu soudu, je zasláno hlášení faxem umístěným na vrátnici. Povinnost hlásit omezení pacienta soudu vniká tehdy, když do 24 hodin od zahájení imobilizace pacient s omezením nevysloví souhlas, bez ohledu na to zda omezení probíhalo kontinuálně. (Nelze interpretovat tak, že pokud se imobilizace přeruší, běží další 24 hodinový interval. Jedná se o nutnou imobilizaci, se kterou pacient nesouhlasí a potřeba imobilizovat trvá více než 24 hodin od začátku imobilizace. Pokud pacientovi aplikujeme psychofarmaka za účelem zklidnění pacienta, tento se zklidní a po odeznění účinku psychofarmaka se opět objeví stav, kdy je nutné psychofarmaka podat přes nesouhlas pacienta znovu, pak se toto považuje za farmakologickou imobilizaci).

Tiskopis je k dispozici v NIS Akord.

Práva poskytovatele zdravotních služeb

Zdravotnický pracovník může důvodně očekávat, že každá svéprávná osoba má rozum průměrného člověka a schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností.

Poskytovatel, kterého si pacient zvolil, může odmítnout přijetí pacienta do péče, pokud by přijetím pacienta bylo překročeno únosné pracovní zatížení nebo jeho přijetí brání provozní důvody, personální zabezpečení nebo technické a věcné vybavení zdravotnického zařízení; překročením únosného pracovního zatížení se rozumí stav, kdy by zajištěním zdravotních služeb o tohoto pacienta došlo ke snížení úrovně kvality a bezpečnosti zdravotních služeb poskytovaných pacientům již přijatým.

Poskytovatel může ukončit péči o pacienta v případě, že pacient vysloví nesouhlas s poskytováním veškerých zdravotních služeb, nebo závažným způsobem omezuje práva ostatních pacientů, úmyslně a soustavně nedodržuje navržený individuální léčebný postup, pokud s poskytováním zdravotních služeb vyslovil souhlas, nebo se neřídí vnitřním řádem a jeho chování není způsobeno zdravotním stavem, přestal poskytovat součinnost nezbytnou pro další poskytování zdravotních služeb. Ukončením péče nesmí dojít k bezprostřednímu ohrožení života nebo vážnému poškození zdraví pacienta.

Povinnosti poskytovatele vzhledem k třetím osobám

Poskytovatel je dále povinen umožnit vstup osobám pověřeným příslušným správním orgánem, orgánem ochrany veřejného zdraví, Státním ústavem pro kontrolu léčiv, smluvní zdravotní pojišťovnou, komorou, pověřeným lékařům posudkové služby okresních správ sociálního zabezpečení, zaměstnancům okresních správ sociálního zabezpečení pověřených provedením kontroly, Veřejnému ochránci práv a pověřeným zaměstnancům Kanceláře veřejného ochránce práv za účelem zjišťování podkladů potřebných k plnění úkolů podle tohoto zákona nebo jiných právních předpisů upravujících činnost a úkoly uvedených subjektů a poskytnout jim potřebnou součinnost a předložit doklady nezbytné k provedení kontroly a plnění jejich úkolů; vstupem pověřených osob nesmí být narušeno poskytování zdravotních služeb. Dále musí umožnit vstup lékařům a zaměstnancům služebních orgánů pověřených kontrolou podle zákona o nemocenském pojištění a orgánů Ministerstva obrany ČR, Ministerstva vnitra ČR nebo Ministerstva spravedlnosti ČR podle zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, za účelem zjišťování podkladů potřebných pro plnění úkolů podle tohoto zákona, zákona o nemocenském pojištění nebo zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení v souvislosti s plněním úkolů v důchodovém pojištění; vstupem těchto osob nesmí být narušeno poskytování zdravotních služeb. Musí poskytovat příslušnému správnímu orgánu, ministerstvu a Státnímu ústavu pro kontrolu léčiv na jeho žádost podklady a údaje potřebné pro přípravu na řešení mimořádných událostí a krizových situací.